

105996

ørre enn Hamar ...

ne høysommerprakt visker ke ut en setning til bekymng.

år i et brev fra Hamar komto billedhuggere som har leist til Rolf Jacobsen-byste i a:

akgrunn i artikkelen (Hans Dahl i Dagbladet om Jacobnyttning til nazismen) vil y forvaltningsstyret for kulrke drøfte om Hamar komet hele tatt bør reise et minne over Rolf Jacobsen, og anerfor formannskapet et ja ellette spørsmål ... »

rekommer oss ganske underale instanser lar Hans Fredfå dirigere begivenhetene i ommune. Det er ikke noe krav at kulturbyråkrater a tenke selv.

rende nok viser det seg at med brevet til de forvirrede ggerne - undertegnet av kulog kulturkonsulenten - ulturstyret en innstilling til skapet om at det reises Rolf n et minnesmerke på et sent i byen.

Beslutning i formannskapet skal treffes over sommeren.

Rolf Jacobsen er større enn Hamar.

Han er større enn Norge; denne diktning er hittil blitt oversatt til et tyvetall språk.

Hvis byen nå plutselig avviser å reise monumentet fordi han for femti år siden ble dømt som nazist, bryter byen et rettsprinsipp eldre enn det praktfulle kirkebygget som engang ble reist på Domkirkeodden: Ingen skal dømmes to ganger for samme gjerning.

NRK-Radio har nettopp avsluttet en reprise-serie der Jacobsen forteller om sitt liv - en samtale klokt og nennsomt ledet av Olav Vesaas.

Han forteller også om krigsårene, - og en lytter sitter igjen med spørsmål uten svar etter hans beretning: Hvor stor var egentlig skylden? Kom tvilen tiltalte til gode? Fikk han den vitnes-tøtte som også tiltalte har krav på?

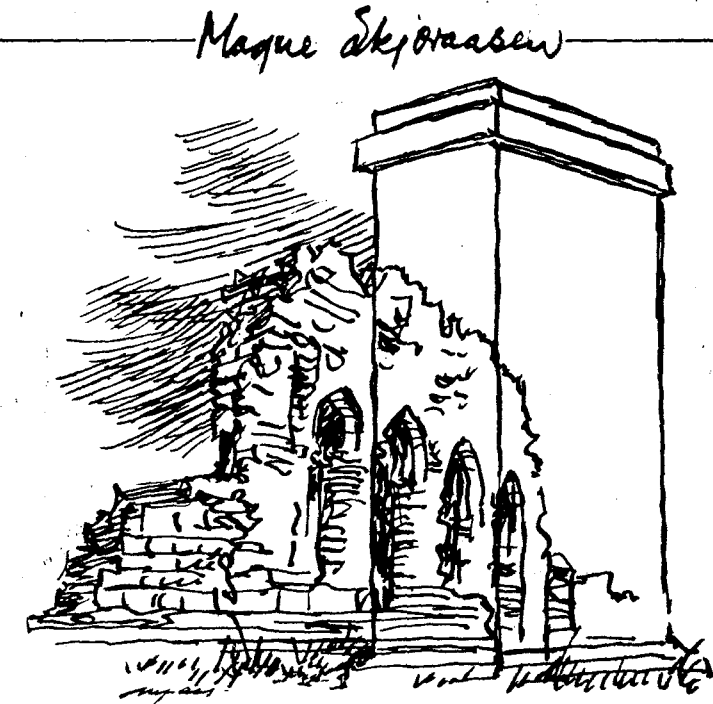
Ifølge beretningen ba redaktøren av Arbeiderparti-avisen på Kongsvinger, nå Glåmdalen, Rolf Jacobsen om å tre inn som dekkredaktør for i størst mulig utstrekning å begrense

den nazistiske innflytelse på avisen. Selv var redaktøren forfulgt av Gestapo, og ble arrestert like etter. (- Jeg kunne ikke godt si nei, sier Jacobsen i optaket.)

Etter krigen fikk Jacobsen en meget streng straff: tre og et halvt års straffarbeid. Han sonet to av dem i arbeidsleir i tysk uniform. Ingen befriende vitner sto frem.

Avisene ble nazifisert - men om hans avis ble det sagt i distriktet at den hadde den påbudte brunfarven utenpå, men inni var den ofte dobbelttydig norsk. Mange omkring ham hevdet det han selv gjorde: Han var ingen nazist. Som aktiv Ap.-organisasør var han skuffet over Kohts og Nygaardsvolds holdninger; han innrømmet at han aldri hadde vært glad i England, at han sto nærmere Goethes og Schillers Tyskland. Men han var ingen nazist.

Fylkesnazister dirigerte det offisielle stoffpåbudet - og krevde at redaktørene skulle være medlem av Nasjonal Samling. Her gjorde dekkredaktøren en tabbe: Han protesterte ikke mot tvungent medlemskap.

Da påbudet om medlemskap kom til redaktørene, overveide Rolf Jacobsen å flykte til Sverige - det var ikke lange veien. Men han så ingen mulighet: Hans gamle far var blitt alene, hans bror var tatt av Gestapo for ra-

diosendinger til England, og satt meget hardt i det på Akershus. Stakk han av, ville det temmelig sikkert bli en fanatisk nazist som tok redaktørkrakken - med alt hva det ville innebære for menneskene i avisen.

Han ble - da freden kom, sto han som registrert NS-medlem.

Det er ikke særlig hold i påstanden om at Hamars kommunevåpen burde være kremmervekt og vekslpenger. Byen er riktig nok handelssenter for et stort område - men her er også kulturelle tradisjoner. Herfra er kommet fremstående forfattere, utøvende musikere og komponister, skolefolk, billedkunstnere, betydelige protestantiske og katolske prelater i fjern og nær fortid.

I Hamar er det ikke alltid greit ikke å være fra Hamar, men Rolf Jacobsen, som riktig nok var født i Oslo, hadde bodd der lenge, og regnet Hamar som sitt hjemsted. Han står ruvende i byens kulturtradisjon. Derfor skulle byens folkevalgte ikke drøfte om «Hamar kommune i det hele tatt skal reise et monument»: Skjær igjenom - gjør det!

Å ære med minnesmerke er en tradisjon i dette landet. Slik også for denne dikter. Ikke for sonet straff for påstått nazisme - men for en mektig diktergjerning med gjenklang langt utenfor landegrensene.